

1)

Dennotasjon er grunnbetydningen av et ord eller hvilket som helst uttrykk(tegn). Det er den leksikalste betydningen av uttrykket, uavhengig av kulturelle konvensjoner eller normer.

Konnotasjon er tilleggsbetydningen som uttrykket får gjennom de gitte kodene i den kulturelle konteksten. Det må ikke forveksles med assosiasjoner, som er personlige og følelsesbestemte tilleggsbetydninger.

Ut ifra eksempelbildet vil vi på denotasjonsnivå kunne hente ut veldig mye informasjon, med tanke på alle de tegn som presenteres. Men enkelt kan vi si at det viser to jenter som sitter nede og gir hverandre en klem, ikledd blått tøy. I bakgrunnen har vi tre mennesker og en ball som likner en fotball, så det dreier seg mest sannsynlig om en fotballkamp.

Å trekke slutningen at bildet viser en fotballkamp er på grensen til konnotasjon, med tanke på at innendørs fotballkamper er vanlig i norden og ville kanskje ikke vært like innlysende for andre kulturer. Bildet konnoterer sportsglede, ekstase, stolthet, de to jentene i blått har skåret mål. De i bakgrunnen gir inntrykk av fortvilelse, jenten i svart er keeper og sitter på huk etter å ha sluppet ballen i mål.

2)

En tekst som tar sikte på å påvirke leserne har gjerne de grunnleggende retoriske aspektene ethos, logos og pathos. Ethos går på hvordan taleren/skribenten fremstilles, om han/hun virker troverdig og bør lyttes til. Logos handler om tekstens saklighet, hvilke momenter som brukes og i hvor stor grad argumentasjonen er holdbar. Pathos er følelser, hvordan teksten påvirker leserens følelser, f.eks. ved å peke på grunnleggende verdier i samfunnet som appellerer til leserne, evt å frembringe skam eller stolthet.

Mer konkrete retoriske knep:

- **Selvsikkerhetsknepet:** Du uttaler deg som det ikke er tvil, eller i det hele tatt rom for å diskutere
- **Prestisjeknepet:** Du henviser til akademisk bakgrunn eller bragder for å skape troverdighet.
- **Påfuglknepet:** Du krydrer språket med kompliserte ord og formuleringer
- **Mengeknepet:** Du henviser til flertallet, og hva mengden mener om en sak eller hva flertallet viser
- **Autoritetsknepet:** Du peker på autoritære uttalelser som har sterk tiltro bland folket, som f.eks. forskning eller andre troverdige personer.

Eksempler på dette er lederartikler i aviser som ofte omhandler en politisk debatt, eller kronikker som skrives av autoritære figurer i samfunnet. Her kan vi også finne andre retoriske grep, som f.eks anføringsord. En leder kan bruke negative anføringsord om en politikers uttalelser(hevdet, påsto), for bygge ned denne personens ethos og styrke sitt eget argument. Det brukes også retoriske bilder i form av metaforer eller sammenlikninger for å framstille politikere på en bestemt måte, som enten vil ha negative eller positive konnotasjoner hos leserne.

3)

RGB og CMYK er to grunnleggende fargeindeks. RGB er primærfargene rødt, gult og blått, mens CMYK er fire farger som har de samme funksjonene. Ved å kombinere disse fargene vil du kunne framstille hele fargespekteret i ulik kontrast og styrke. RGB er den mest vanlige indeksen, og brukes f.eks i redigering av bilder og filmer, altså digitalt. CMYK brukes mer i produksjon av magasiner o.l, i skrivere og scannere.

4)

En informativ tekst kan være vanskelig å forstå på ordnivå hvis journalisten/skribenten bruker kompliserte fagtermer, eller akademiske uttrykk som f.eks "koherens" i stedet for "forbindelse". Det kan være et forsøk på å krydre teksten, slik at den fremstår mer troverdig (påfuglknepet), men i offentlige tekster som nyhetsartikler og lederartikler bør man unngå jåleri og heller finne erstatningsord som gjør den mer forståelig. På setningsnivå vil lange setninger gjøre den vanskelig å forstå, eller mange preposisjoner (ved rikshospitalet, utenfor hovedinngangen, kl 9. på morgenen, den 6. september). Unødig substantivering er også et hinder (foretok en undersøkelse = undersøkte), eller venstretunge setninger. Vesentlig informasjonen og viktige ord bør komme først. På tekstnivå er det viktig at leseren forstår sammenhengen, at det ikke blir for lang avstand mellom vesentlig momenter, men at de bygges opp på en strukturert og oversiktlig måte slik at leserens inferens og tekstens koherens møtes. Dette har også med teksten superstruktur og makrostruktur. Kort sagt at uttrykket følger en gjenkjennelig sjangernorm, et oppsett leseren er kjent med, og at innholdet struktureres på en hierarkisk måte og vektlegges slik at leseren lett kan trekke ut hovedmomentene.

5)

De viktigste kriteriene for en reportasje er:

- **Sannhetsaspektet:** Tekstens troverdighet er basert på en "kontrakt" mellom journalist og leser, at innholdet er basert på fakta. Det bør kunne dokumenteres og spores tilbake.
- **Journalisten som førstehåndskilde:** Journalisten må selv være i kontakt med kildene og kunne dokumentere det.
- **Tilstedeværelse:** Steensen kaller det "stedets sjanger", og prinsippet bak en reportasje er tilstedeværelse, at journalisten kan skildre og videreformidle sine observasjoner og opplevelser.
- **Multimodalitet:** Reportasjene bør inneholde bilder og evt. grafiske framstillinger, faktabokser med bakgrunnsinformasjon osv, avhengig av sjanger (nyhet/bakgrunn/feature) og form.

6)

Forankring og avløsning er hvordan ord og bildet samarbeider om å gi mening gjennom modalitetenes affordans. Avløsning er f.eks når ord stadfester et uttrykk i bildet, da har man avlønnet en mening i bildet, eller motsatt, hvis bilde visualiserer og avløser et uttrykk i en tekst. Forankring får vi når tekst gir tilleggsinformasjon eller stadfester mening i bildet (hvor, når, hvorfor?), eller hvis bilde forankrer teksten ved å tillegge dens meningsinnhold.

Eksempelbilde

Ordene avløser gleden som uttrykkes i bildet: "Moa Ivehammar ar ju så gilma glad dar hon sitter"

Det forankrer ved å gi tillegsbetydning: "IFK Nukoping 2/Metallcupen 6/1-13" - vi får "forankret" hvem som spiller, hva denne cupen heter og når det skjedde, noe som ikke kommer fram av bildet.

